

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до навчального плану**

Код та найменування спеціальності 031 - релігієзнавство

Рівень вищої освіти третій освітньо-науковий

Спеціалізація "Релігійна безпека"

Освітньо-наукова програма «Релігійна безпека»

Форма навчання денна

Загальний обсяг у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та строк навчання 40 кредитів ЄКТС (термін навчання – 4 роки)

Навчальний план, затверджений Вченою радою Протокол №

від 16.05.2016р.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання	Найменування навчальних дисциплін, практик
Обов'язкові навчальні дисципліни		
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність досліджувати сутність, зміст, основні напрями релігієзнавства. • Здатність розробляти й впроваджувати нові методології у релігієзнавчих дослідженнях; • Здатність вирішувати проблеми теоретичного релігієзнавства і теорії релігії; вільно орієнтуватись у сакральних текстах та важливих першоджерелах релігієзнавчої тематики. • Здатність досліджувати основні принципи та особливості релігієгенезу; аналізувати державно-конфесійні відносини як систему суспільних відносин; досліджувати 	<ul style="list-style-type: none"> • Вміння практично застосовувати сучасні філософські знання у процесі виконання власного наукового дослідження з метою розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. • Знання сутності, специфічних рис, властивостей та критеріїв нового наукового знання. • Вміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати актуальність і мету власного наукового дослідження, усвідомлювати значення власного наукового дослідження для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя, національної чи світової духовної культури. • Знання епістемологічних засад 	<p>Філософія науки</p>

<p>політичний і адміністративний аспекти державного управління у сфері свободи совісті та релігійних організації.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність досліджувати закономірності, особливості й тенденції розвитку сучасних релігій світу, міжнародний досвід державно-церковних відносин та інституціональні особливості релігійних традицій. • Здатність проводити компаративний аналіз репрезентативних теорій релігії, орієнтуватись у питаннях релігієзнавчого характеру, розкритих у творах класиків вітчизняної і світової релігієзнавчої думки. • Здатність до інтерпретації та репрезентації в ясній формі змісту та специфічних особливостей релігійного комплексу з позиції викладання релігієзнавчих дисциплін. • Здатність вільно орієнтуватися у закономірностях та тенденціях, властивих явищам та процесам, що відбуваються у сфері міжконфесійних відносин, вивчати та використовувати механізми взаємовпливу політики, геополітики, світових процесів і міжнародної 	<p>та актуальних епістемологічних проблем галузі науки, за якою виконується власне наукове дослідження.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність до критичного мислення, вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення. • Здатність до участі у міждисциплінарних проектах комплексного наукового дослідження складних систем, використовувати результати наукових досліджень інших галузей науки для досягнення цілей власного наукового дослідження. • Знання категоріальних засад вивчення процесів самоорганізації в природі та соціокультурному світі. • Володіння навичками застосування синергетичної методології у науково-дослідницькій та педагогічній діяльності, знаннями про фундаментальні засади сучасної наукової нелінійної картину світу. • Здатність працювати в межах постнекласичного типу наукової раціональності, вміти продукувати нові наукові ідеї з урахуванням етичних цінностей сучасної світової культури (екологічних, етико-моральних, міжнародно-правових, релігійних тощо). • Здатність розвивати фундаментальні гуманістичні цінності у власному науковому дослідженні. • Знання соціальної історії галузі науки, за якою здійснюються власні дослідження, 	
---	---	--

<p>інтеграції на сутність, властивості та інші системні характеристики феномену релігії.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність досліджувати конституційно-правові засади забезпечення державно-конфесійних відносин та проводити релігієзнавчу експертизу. • Здатність до вивчення системи співвідношення та взаємодії релігії з іншими сферами суспільного буття. • Здатність досліджувати релігію як систему, вміння здійснювати наукову типологію релігійних систем. • Здатність розробляти, обґрунтовувати та застосовувати нові форми релігії, здійснювати їх класифікацію та здійснювати аналіз їх впливу на суспільство. • Здатність обґрунтовувати і впроваджувати цільові програмні підходи, здійснювати стратегічне управління, створювати нову методологію розроблення цільових програм. • Здатність науково досліджувати психологічні аспекти релігійної безпеки в світі і Україні, вплив новоутворених релігійних організацій на динаміку релігійних процесів. • Здатність до 	<p>усвідомлення місця результатів власного наукового дослідження у суспільному житті.</p>	
--	---	--

<p>моделювання й оптимізації систем державного управління з урахуванням деструктивного потенціалу функціонування деяких неорелігій.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність до практичного реформування релігієзнавчих досліджень в Україні на основі аналізу зарубіжного досвіду та його застосування. • Здатність вивчати та критично осмислювати використання інформаційних технологій в сучасному релігійному просторі. • Здатність аналізувати сучасні підходи до забезпечення релігійної безпеки в Україні, самостійно аналізувати законодавство на предмет забезпечення релігійної безпеки. • Здатність орієнтуватись у основних історичних екуменічних подіях та документах міжконфесійного діалогу, застосовувати одержані знання при вирішенні професійних завдань, вдаватися до діалогу та співробітництва між віруючими різних конфесій як засобу досягнення консенсусу, громадянської злагоди в суспільстві. • Здатність проводити компаративний аналіз сучасних геополітичних викликів в світі та розробляти		
--	--	--

<p>дієву стратегію щодо протистояння їм в сфері релігії.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність виявляти рівень актуальності проблем методології наукового дослідження в контексті сучасного релігієзнавства, обґрунтовувати, розробляти та впроваджувати власні наукові дослідження. • Здатність науково аналізувати соціально-значущі проблеми та процеси, використовувати головні положення та методи гуманітарних, соціальних та економічних наук. • Здатність переосмислювати та синтезувати методи, теорії та підходи до вивчення феномену релігійного тероризму; розв'язувати значущі проблеми в галузі релігієзнавства, сприяти забезпеченню релігійної безпеки. • Здатність до ініціювання інноваційних комплексних проектів в галузі забезпечення релігійної безпеки та повна автономність під час їх реалізації. • Здатність експлікувати значення та історію становлення найважливіших концептів релігієзнавства, використовувати отримані знання для розуміння релігійних, соціально-політичних		
---	--	--

<p>процесів, усвідомлювати причини виникнення глобальних проблем сучасності та розробляти власну методологію стосовної подолання.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність використовувати філософську методологію для розкриття деяких питань метафізики і теології, виокремлювати та аналізувати соціальні та політичні аспекти сучасних конфесійних доктрин. • Здатність аналізувати місце конфесійних війн в європейській релігійній історії, розробляти та репрезентувати концепції протистояння терористичній загрозі релігійного контексту, нові положення та засади забезпечення релігійної безпеки в Україні. • Здатність до критичного аналізу загальноприйнятих концепцій в галузі релігієзнавства та розробки власних досліджень. 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Здатність практично застосовувати іноземну мову у науковій роботі, науково- педагогічній та інноваційній діяльності. • Здатність написання іноземною мовою власних наукових творів різного змісту та обсягу (наукова стаття, автореферат, тези конференції, наукова доповідь, запит на 	English academic writing

	<p>науковий грант, договір про співпрацю, звіт з наукової роботи, дисертація тощо).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність написання іноземною мовою власних науково-педагогічних творів різного змісту та обсягу (робоча навчальна програма, текст лекції, навчальний посібник, підручник тощо). • Здатність усно практично використовувати іноземну мову у науковій та інноваційній діяльності (усний виступ на конференції, використання іноземної мови у ділових переговорах щодо комерціалізації результатів наукового дослідження тощо). • Здатність усно практично використовувати іноземну мову у педагогічній діяльності (проведення іноземною мовою лекцій з нормативних курсів та спеціальних курсів за профілем кафедри, консультування студентів іноземною мовою, проведення іноземною мовою одноразових презентаційних та профорієнтаційних лекцій для різних категорій слухачів тощо). 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Здатність працювати із наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження. • Здатність до практичного використання у власній педагогічній діяльності інформаційних технологій дистанційного навчання. • Вміння практично адмініструвати та використовувати інтернет-технології для організації та забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності. • Здатність практичного 	<p>Асистентська педагогічна практика (за профілем кафедри)</p>

	<p>використання інформаційних технологій у організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність практично використовувати інформаційні технології для підготовки наукових публікацій. 	
	<p style="text-align: center;">Дисципліни вибору факультету</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати поняття, характеристики та особливості психологічної та релігійної безпеки, їх взаємозв'язок; • знати існуючі методи психологічного впливу у релігійному контексті; • знати суттєві ознаки та психологічні характеристики релігійного фундаменталізму, екстремізму та діяльності деструктивних культів; • знати методи психологічної профілактики та запобігання негативного релігійного впливу; методи психологічної реабілітації осіб, постраждалих від негативного релігійного досвіду; • знати окремі аспекти небезпечних для суспільства психічних розладів зі змістовною релігійною складовою. • вміти науково та професійно обґрунтовувати теоретичні засади психологічної безпеки як складової релігійної безпеки; • вміти розрізняти види та рівні психологічної небезпеки в релігійному контексті; • вміти орієнтуватись у основних поняттях, психологічних та специфічно-релігійних передумовах релігійної небезпеки, розуміти її причини та можливі засоби убезпечення; 	<p>Психологічні аспекти релігійної безпеки</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • вміти відокремлювати особливості девіантних психічних станів та поведінки від традиційних форм релігійного світогляду та культу; • вміти консультувати в рамках компетенції щодо психологічно-релігійних загроз та можливих засобів їхнього попередження або нівелювання; • вміти застосовувати одержані знання при вирішенні професійних завдань; • вміти вдаватися до діалогу та співробітництва між віруючими різних конфесій та професійними психологами, психотерапевтами та психіатрами 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Знання передових концепцій забезпечення релігійної безпеки в Україні та світі. • Здатність розробляти й впроваджувати нові методології та методики проведення релігієзнавчої експертизи в галузі релігійної безпеки. • Здатність до ініціювання інноваційних проектів в галузі забезпечення релігійної безпеки в Україні. • Здатність розв'язувати основні проблеми в галузі міжконфесійної злагоди задля попередження деструктивних впливів на суспільство. • Здатність до прийняття стратегічних рішень в галузі забезпечення релігійної безпеки в Україні. 	<p>Релігійна безпека України: сутність і напрямки забезпечення</p>
	Дисципліни вільного вибору аспіранта	
	<ul style="list-style-type: none"> • Знання сутності і специфіки концепції конституційно-правової доктрини релігійної безпеки України. • Вміти застосовувати історичний досвід формування 	<p>Концепція конституційно-правової доктрини забезпечення релігійної безпеки в Україні</p>

	<p>релігійної безпеки України.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Знати основні підходи до класифікації загроз у релігійній сфері. • Визначати особливості ідентифікації об'єднань деструктивного спрямування. • Знати конституційно-правові документи, які регулюють державно-церковні відносини. • Визначати принципи вдосконалення релігійної безпеки України. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Здатність аналізувати історичні аспекти використання інформаційних технологій в релігійному просторі. • Знати законодавче забезпечення використання ЗМІ релігійними організаціями. • Знати основні засоби масової інформації релігійного спрямування в Україні. • Вміти аналізувати політику релігійних організацій в сфері інформаційних технологій в історичному розрізі. • Вміти визначати відповідність діяльності релігійних ЗМІ українському законодавству. • Вміти аналізувати зміст продукції світських засобів масової інформації на релігійну тематику. 	<p>Інформаційні технології в сучасному релігійному просторі</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • знання сутності і специфіки сучасних геополітичних викликів, їх знання та оцінка в контексті релігійної безпеки в Україні; • вміння застосовувати міжнародний досвід напрямів релігійної безпеки в правовому, духовному просторі сучасної України; • здатність робити прогнози і надавати рекомендації в області геополітики релігійної безпеки в Україні задля 	<p>Релігійна безпека України в умовах сучасних геополітичних викликів</p>

	<p>убезпечення ризиків та загроз;</p> <ul style="list-style-type: none"> • здатність розробити разом з іншими членами колективу спільних наукових інноваційних проектів, стратегічних моделей релігійної безпеки; • врахування етнорелігійних традицій у релігійній політиці держави з метою упередження релігійних конфліктів, встановлення діалогу і примирення громад і воюючих сторін; • уміння аналізувати та узагальнювати результати науково-дослідних робіт у царині релігійної безпеки, подати підсумки виконаної узагальнюючої роботи у вигляді публікацій і звітів; • уміння підготувати і провести семінари, круглі столи, симпозіуми, науково-практичні конференції як на вітчизняному, так і на міжнародному рівні по проблемах різновекторної спрямованості релігійної безпеки. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • знати особливості теоретичного аналізу феноменів екстремізм та тероризм; • знати основні підходи до визначення причин виникнення та загострення терористичних загроз на релігійному ґрунті; • знати основні правові характеристики релігійної безпеки; • знати особливості застосування процедур запобігання терористичних загроз, що виникають у зв'язку з радикалізацією релігійних рухів; • знати історію появи, особливості формування і 	<p>Терористична загроза та релігійна безпека</p>

	<p>вияву тероризму на релігійному ґрунті.</p> <ul style="list-style-type: none"> • вміти визначати особливості ідентифікації релігійного екстремізму; • вміти визначати роль релігій в процесі загострення соціальних конфліктів; • вміти аналізувати роль релігійного фактору у поширенні екстремізму та радикалізму; • вміти визначати місце та особливості впливу релігій на формування екстремістських ідеологій; • вміти аналізувати причини та умови політизації релігій. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • мати цілісне уявлення про релігійну безпеку, її складові та сучасний стан в Україні; • знати політико-правові, інституційні та системні характеристики забезпечення релігійної безпеки в контексті модернізаційних і глобалізаційних процесів; • визначати основні характеристики релігійної безпеки як політико-правового інституту, її основні сфери і місце в системі національної безпеки держави; • знати особливості державно-конфесійних та міжконфесійних відносин в Україні та їх взаємозв'язок з національною безпекою в Україні; • аналізувати внутрішні і зовнішні загрози національній безпеці України в релігійній сфері; • володіти інформацією про політико-правові технології протидії релігійному екстремізму та деструктивній діяльності релігійних об'єднань; • визначити національно- 	<p>Релігійна безпека як складова національної безпеки в Україні</p>

	державні інтереси України у релігійно-церковній сфері	
	<ul style="list-style-type: none"> · Здатність аналізувати зміст та форми конфесійного протистояння в європейській історії; · здатність розбиратись у віросповідних характеристиках основних християнських конфесій; · здатність послуговуватись певними методологічними установками, які стосуються проектів недопущення конфліктів на релігійному ґрунті; · здатність застосовувати потенціал матеріалу курсу у своїй науково-дослідницькій роботі. 	Конфесійні війни в європейській релігійній історії

Ректор

Л.В. Губерський

Гарант освітньо-наукової програми

О.І. Предко

Завідувач кафедри релігієзнавства

Є.А. Харьковченко

**Потенційні тематики наукових досліджень аспіранта
за освітньо-науковою програмою «Релігійна безпека»:**

1. Релігійна безпека України як напрям державної політики в глобалізованому світі.
2. Релігійна безпека України в системі чинників цивілізаційного становлення суспільства.
3. Національна та релігійна безпека України: загрози та виклики.
4. Релігії та рухи в Україні і національна безпека.
5. Ризики та виклики релігійної безпеки в Україні.
6. Аналіз історичних проявів екстремізму та тероризму, їх соціальної природи.
7. Релігійний фундаменталізм як привід виникнення соціальних протестних рухів.
8. Різновиди і форми тероризму в сучасному світі.
9. Особливості тероризму на релігійному ґрунті.
10. Політико-правові характеристики сучасного тероризму.
11. Міжнародний досвід забезпечення релігійної безпеки.
12. Роль соціо-культурної політики в забезпеченні релігійної безпеки.
13. Значення релігієзнавчого експертного контролю в стратегії запобігання ескалації релігійних конфліктів.
14. ЗМІ в підтримці та збереженні релігійної безпеки.
15. Гуманізація суспільного середовища як засіб запобігання тероризму.
16. Геополітика в сучасному соціальному процесі.
17. Теоретичні засади побудови нової геополітичної моделі світу.
18. Геостратегічні виклики релігійної безпеки.
19. Перспективи геостратегічної моделі релігійної безпеки в Україні.
20. Особливості процесу медіатизації релігії: історія та сучасність.
21. Вплив інформаційних технологій на релігійні процеси в світі.
22. Правове забезпечення діяльності релігійних ЗМІ в Україні.
23. Телевізійні та радіомовні ЗМІ релігійної спрямованості в Україні.
24. Особливості функціонування релігійних ЗМІ в мережі інтернет.
25. Особливості сприйняття релігійної проблематики в світських засобах масової інформації.
26. Національна безпека України: принципи забезпечення, сучасний стан і перспективи.
27. Становлення і розвиток релігійної безпеки як нового виміру міжнародної безпеки.
28. Міжетнічні та міжконфесійні відносини як чинник гуманітарної безпеки держави.
29. Історичний огляд релігійного життя в Україні і головних конфліктних ситуацій.

30. Сучасний стан та проблемні питання державно-конфесійних і міжконфесійних відносин в Україні.
31. Законодавчо-правове підґрунтя забезпечення релігійної безпеки в Україні.
32. Механізми і форми забезпечення релігійної безпеки в Україні.
33. Релігія і національна ідеологія та пропаганда (на прикладі України).
34. Миротворчий потенціал релігійних організацій як чинник забезпечення національної безпеки України.
35. Зовнішні і внутрішні загрози національній безпеці України: релігійний вимір.
36. Національні інтереси України у релігійній сфері і забезпечення національної безпеки.
37. Державно-церковні відносини в історії становлення релігійної безпеки України.
38. Інституалізація релігійної безпеки України.
39. Загрози релігійної безпеки України.
40. Конституційно-правова база релігійної безпеки України.
41. Характеристика конституційно-правових елементів системи релігійної безпеки України.
42. Вдосконалення конституційно-правового механізму забезпечення релігійної безпеки в Україні. Діалог науки та релігії в Україні.
43. Психологічна безпека як складова релігійної безпеки.
44. Релігійна безпека в рамках психології особистості та соціальної психології.
45. Методи психологічного впливу в релігійному контексті: змістовна та емоційна маніпуляція, навіювання, зараження, переконання, наслідування.
46. Релігійний фундаменталізм як прояв архаїчної свідомості.
47. Психологічні аспекти релігійного екстремізму.
48. Деструктивні культури та психологічна безпека.
49. Психологічна профілактика як засіб психологічної безпеки у релігійній сфері.
50. Психологічні методи протидії небезпечному релігійному впливу на свідомість людини.
51. Психологічна реабілітація постраждалих від деструктивної релігійної діяльності.
52. Психіатричні аспекти релігійної безпеки.
53. Основні тенденції релігійного процесу в Україні: аналітичний огляд.
54. Релігійна ідеологія деструктивних релігійних організацій як загроза для суспільства.
55. Аналіз і переосмислення фактологічного матеріалу стосовно забезпечення релігійної безпеки в незалежній Україні.
56. Передові методологічні концепції в галузі забезпечення релігійної безпеки.